

ÁLLATTENYÉSZTÉSI ÉS TEJGAZDASÁGI LAPOK

A „GAZDASÁGI LAPOK”
INGYEN MELLÉKLETE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Múzeum-körút 7. sz.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza.

Külön előfizetőknek külön czimszalaggal küldve:

Egész évre 10 kor.
Fél „ 5 „

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Az alsóverezkei havasi mintagazdaság és tejgazdasági telep	341
Új fékező-készülék szilaj szarvasmarhák számára. — Dr. K—C.	342
A kiállítási ügy rendezése. — Buzsi Géza Félix	342
Vegyesek	344
Aprók	344

A lovak stráfolása ellen.

Az alsóverezkei havasi mintagazdaság és tejgazdasági telep.*

Az alsóverezkei havasi mintagazdaság és tejgazdasági telepen a 18-ra felemelt állami ingyenes növendéki helyre 1907-re 16 tanuló vétetett fel, kik nemcsak a tejkezelés és vajgyártás, hanem a gazdaság minden ágában is főleg gyakorlati kiképzést nyertek.

A beiratkozott 16 tanuló közül 3 időközben eltávozott s így az 1907. évi október hó 31-én megtartott záróvizsgát 13 tanuló tette le, még pedig 4 jeles, 5 jó és 4 kielégítő eredménnyel.

A levizsgázott tanulóknak nagy része privát gazdaságokban és tejszövetkezeteknél nyert elhelyezést, a hol feladatuknak majdnem kivétel nélkül derekasan megfelelnek.

A mintagazdaság kezeléséhez tartozó 96 hold mezőgazdasági területből 6 holdba árpa, 2 holdba zab, 4 holdba zabos búkköny, 2 holdba burgonya, 5 holdba pedig takarmányrépa tettetett el, az árpa és zab mint védnövény közé komocsinos lóherekeverék volt elvetve. A többi terület régebbi lóherés, valamint rét- és legelőnek hagyott meg.

Az előző években telepített lóherekben a nagy hónyomás és a mezei egerek igen nagy kárt tettek, ugyanígy, hogy 1907. évben még az első kaszálás sem volt kielégítőnek mondható.

A lefolyt évi termésátlagok holdankint a következők voltak: árpából 8'50 mm-áza, zabból 6'20 mm., szénából 13'30 mm., burgonyából 81'40 mm., takarmányrépából pedig 183'68 mm.

A répa egyezésekor fellépő gyökérrothadás Poma betae Frank gombabetegség, továbbá az árpa- és zabkalász kifejlődése közben fellépő levélbetegség (Helminthos porium granicum Rabenh) nagy mértékben befolyásolta különösen a kalászosok terméseredményét. Ezen levélbetegség különben az egész vidéken általános volt.

Hogy a tanulók az okszerű havasi gazdálkodás ismereteit elsajátíthassák s ezzel kapcsolatban birtokába jussanak azon gyakorlati ügyességnek is, mely egy kisebb, csupán kézi munkálatokra utalt tejgazdaság üzemének viteléhez szükséges, az iskola növendékeivel, a szükséges tejgazdasági kézi felszerelésekkel együtt, valamint a tejgazdasági telep állatállománya is az állambérletekhez tartozó Firczak (Pláj) havason töltötte a havasi legeltetési időszakot.

A havasra való felvonulás június hó 1-én, az onnan való levonulás s az állatállomány letérelése pedig augusztus hó 31-én történt.

A telepnek a havasra felhajtott állatállománya a következő volt:

- 2 darab igásló,
- 2 „ tenyészbika (eredeti import),
- 25 „ montafoni tehén,
- 1 „ egy éves bika,

*) Ezen közleményt »A hegyvidéki gazd. akció egy évi működésének ismertetése« című és a m. kir. földművelésügyi miniszter által kiadott munkából vesszük, mert ugy tenyésztési, mint tejgazdasági szempontból igen becses adatokat tartalmaz.

Szerk.

- 11 „ választott bika,
- 2 „ szopós bika,
- 1 „ két éves üsző,
- 8 „ egy éves üsző,
- 9 „ választott üsző,
- 3 „ szopós üsző,
- 35 „ választott emse sertés,
- 9 „ választott kan sertés,
- 6 „ választott herélt sertés.

Ez évben a felemelt tanulólétszám következtében két havasi kaliba készült, melyek nyílt tűzhelyre vannak berendezve s melyekben minden tanuló és gulyás az időjárás ellen védve van és a körülményekhez képest elég jó és megfelelő fekvőhelylyel bír.

A havasokon való tartózkodás az előző évhez viszonyítva kedvezőtlenebb eredményekkel járt. Az augusztus hó elején beállott szárazság és az augusztus hó második felében hirtelen beállott rendkívüli zord időjárás következtében az ez évi tejhozam a havasi tartózkodás alatt várakozáson alul maradt, ugyanis 12.215'5 liter tej dolgoztatott fel, a mi az előző évi állapothoz viszonyítva 1000 literrel kevesebb. A feldolgozott tejmenyiségből 538'50 kg. vaj állított elő, az átlagos vajmenyiség tehát 100 liter tejtől 4'36 kg.-ot tett ki, s így egy kilogramm vaj előállítására 22'88 liter tej kellett, vagyis nemcsak a tej mennyisége kevesbedett, hanem annak zsírtartalma is csökkent, illetve minősége is rosszabodott.

Az előlőzött tej részben a havason lévő tanulók és cselédség ételmezésére használtatott fel, részben pedig a borju- és sertésállomány etetésére fordítottatott.

A telep montafoni törzstehenészete 1907. év január 1-én a következő volt:

- 2 darab tenyészbika (eredeti import),
- 23 „ montafoni tehén,
- 2 „ egy éves bika,
- 6 „ választott bika,
- 4 „ szopós bika,
- 3 „ két éves üsző,
- 8 „ egy éves üsző,
- 5 „ választott üsző,
- 3 „ szopós üsző.

Az évi szaporulat 14 darab bika, 14 darab üszőborju volt, az utóbbiak átlagos ellési sulya 40 kg.-ot, az előbbieké pedig 35 kg.-ot tett ki.

Az elválasztási suly a bikáknál 120 kg., az üszőknél pedig 117 kg. volt 3 hónapi szoptatás után. A tehenészeten ez év őszén fellépett száj- és körömfájásban, ugyszintén hasmenésben 7 darab különböző koru és nemű borju hullott el s így az 1907. évi 25 drb átlagos tehenállomány után 21 darab szaporulat származott.

Ugyancsak száj- és körömfájásban 1 darab kiselejteztet tehén is elhullott.

A törzstehenészetből fejés után 28.114'5 liter tej származott, borjuszoptatásra 15.512 „ használtatott fel, vagyis az összes tejelési eredmény 43.626'5 liter volt.

Egy tehén évi fejése átlagban 1.124'58 liter
Tejelési eredménye pedig 1.745'6 „
Kisgazdától ez évben 18.197'5 „
tej vásároltatott össze, így össz. 46.312 „
tej állott rendelkezésre.
Ebből eladatott készpénzért
összesen 5.904 „
Illetményre kiadatott 2.347 „
Száj- és körömfájás miatt fel
nem használtatott 2.211 „
Kísérletezésre felhasználott 30 „
Feldolgozásra került 35.820 „

egész tej. A feldolgozásra került tejmenyiségből 5.307'5 liter tejszín származott, melyből készpénzért 46'5 „ adatott el, 5261 liter tejszínből pedig vaj készített, mely vajmenyiség 1434'34 kg.-ot tett ki.

A feldolgozott tejmenyiségből az iró hozzászámításával összesen 30.901 liter lefőlözött tej származott, melyből készpénzért 1643 liter lefőlözött tej eladatott, illetményül pedig 1716 liter adatott ki, 27.542 liter pedig etetésre fordítottatott.

A szájfájás miatt fel nem dolgozott 2211 liter egész tej paszterizálás után szintén takarmányozásra fordítottatott.

Évi átlagban 100 liter tej vajmenyisége 4'01 kilogrammot tett ki s így 1 kg. vaj előállítására 24'97 liter tej szükségeltetett.

A vajnyeremény az előbbi évhez viszonyítva átlagosan csekélyebb.

Ugyszintén több liter tej kellett az 1907. évben 1 kg. vaj előállításához is.

A hónaponkénti vajnyereményt az alábbi kimutatás tünteti fel:

A hónapok megnevezése	100 liter tejből származott vaj kgr.	Hány liter tej kellett 1 kgr. vaj előállításához	Centrifugált tej	
			liter	Vajmenyiség kgr.
Január	4'34	23—	2176'5	94'60
Február	3'93	25'42	3062'5	120'45
Márczius	3'52	28'41	3529—	124'13
Április	3'63	27'48	3613'5	131'45
Május	3'37	29'63	4016—	135'50
Június	4'24	23'53	4437—	188'50
Július	4'23	23'60	4651—	197—
Augusztus	4'88	20'46	3130'5	153—
Szeptember	3'88	25'72	2047'5	79'50
Október	4'17	24—	1600'5	66'75
November	4'04	24'75	1336'5	54—
Deczember	4'03	24'79	2219'5	89'50
Évi átlag	4'00	24'97	35820—	1434'43

Ezen kimutatás adatainak egybevetéséből látszik, hogy mindazon hónapokban, melyekben a tehenek rendszeresen igáztattak, a vajmenyiség havi átlagban egy egész kilogrammal megfogyott s ugyanilyen arányban több liter tej kellett egy kilogramm vaj előállításához. Legfeltűnőbb ezen apadás szeptember hónapban, midőn a szénaszállítás miatt a tehenállomány nagy része majdnem állandóan igázva volt.

A vajnyeremény csökkenését egyébként a havasi legeltetés alatt uralgó kedvezőtlen időjárás és az ősz folyamán fellépett ragadós száj- és körömfájás szintén előidézték, illetve befolyásolták.

Mint hogy azonban a telep gazdaságának szélső határa majdnem 6 kilométerre fekszik a telep-től, a tehenek igázását mellőzni teljesen nem lehet.

Az 1907. év végén a meglévő 2 pár igás ökör mellé még 2 pár igás ló szereztetett be, melyek közül azonban az egyik lófogat egész éven át az alom anyagot szállító fűrészport fuvarozza a 16 kilométer távolságban fekvő szarvasházai fűrésztelepről, a másik pár igás ló pedig tűzifa szállításával és a trágya kifuvarozásával van ugyszólván állandóan elfoglalva.

A telep sertésállománya 1907. év január 1-én az alábbi volt:

- 1. tenyészkan 2 drb
- 2. tenyész kocza 10 „
- 3. kiselejteztet kocza 3 „
- 4. választott kan 20 „
- 5. választott kocza 26 „
- 6. választott herélt 2 „
- összesen 63 drb.

Legjobb szerkezet. Legnagyobb munkabírás. Legkönnyebb hajtás. — Legtökéletesebb fölözés.

A legjobb fölözógép az Alfa-Separator.

Az év folyamán első fiadzásor származott:

1. kanmalacz	47 drb
2. koczamalacz	55 „
összesen	102 drb,

vagyis 12 anyakocztól malacozási átlag ezen alkalommal 9.5 darab.

Második fiadzásor származott:

1. kanmalacz	13 drb
2. koczamalacz	17 „
összesen	30 drb,

vagyis 4 anyakocztól malacozási átlag ezen alkalommal 7.5 darab.

Ezen kétszeri malacozásból elhullott:

1. kanmalacz	44 drb
2. koczamalacz	44 „
összesen	88 drb.

A növendék sertésekből részben kiscigazdáknak továbbtenyésztésre, részben pedig levágásra eladatott:

1. választott kan	11 drb
2. választott emse	30 „
3. választott herélt	6 „
4. szopós emse	1 „
5. ezenkívül kényszer vágás alá került tenyészkán	1 „
összesen	49 drb.

A telep összes üzemi, iskolafenntartási, gazda-

megsebesült, sőt napilapok számoltak be már oly esetekről is, hogy állatapolók életükkel lakotak vad, szilaj állatok szállításakor.

Ilyen eshetőségek leginkább bikáknál szoktak előállni. Ezideig rendszeren az ugynevezett orrkarikákkal segítettek a bajon, de ez nem mondható tökéletes eszköznek. Nem ajánlatos, mert ennek alkalmazását az állat fiatal korában kell eszközölni, továbbá az orrkarika alkalmazása fájdalmas lévén már czélzatánál fogva is, az állatot megkínózzuk anélkül, hogy ezzel eredményt érjünk el.

Az orrkarika alkalmazása magában véve még nem elegendő, mert ezzel még az állat nem fékezhető meg teljesen, ha az orrkarikába vezető rudat akasztunk is, még akkor is az állat túl erős voltánál fogva elránthatja vezetőjét, ápolóját és így megszabadulva még mindig veszedelmessé válhatik a környezetre, esetleg nagyobb városokban a járóelőkire.

Mert közismert dolog, hogy az állatok ápolójukat, gondozójukat annyira megszokták, hogy mást közelükbe se eresztenek igen sok esetben. Különösen vasuti szállításoknál okoznak nagyobb bajt e szilaj állatok, mert itt rendszerint más idegen állatokkal jönnek össze.

Eddig az ilyen állatokat, vagy a mint említettem, az orrkarikával vezették, vagy pedig fejét a lábához rögzítették, miáltal az állat menésé-

nyomással a zárcsapot meglazítjuk és a kötelet hátrafelé húzzuk, az állat ezáltal szabadabb lesz és ismét menni tud.

E mellett figyelembe venendő a következő:

A vezető mindég az állat baloldalán, de sohasem a feje előtt menjen.

Ha le akarjuk dönteni, úgy előzőleg mindég egy-két lépésnyi gyorsabb mozgásra készítjük. Végül tanácsos a kötőféken az orrháton egy vezető-zsineget megerősíteni.

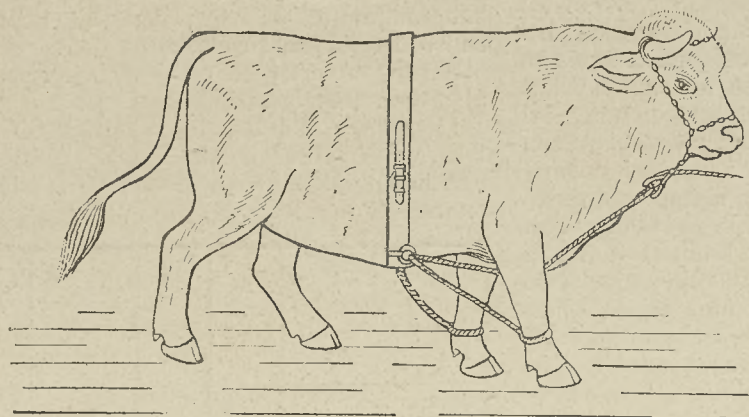
Az állat ha egyszer-kétszer lefeküdt, megszeliidül, látva erőlködésének czéltalan voltát, nyugodtan tovább megy.

A külföldön e készüléket, melyet hazánkban Geittner és Rausch (Andrássy-ut 8. sz.) cég hoz forgalomba, kiterjedten használják. Ára 38.25 korona.

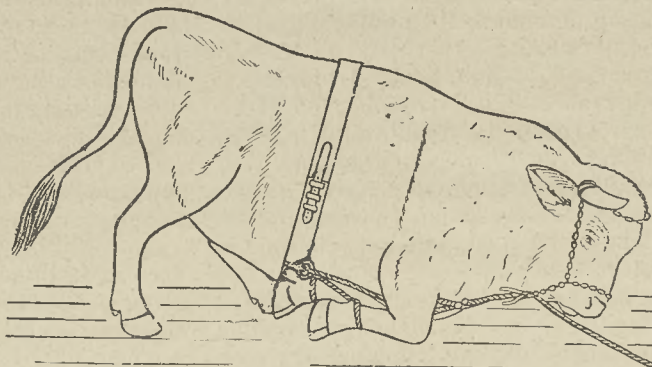
Dr. K—c.

A kiállítási ügy rendezése.

Nemrégiben egy a tyukászok, nyulászok és galambászok által összehívott, persze extra muros — tehát a BOE-n kívül álló — értekezletre hívtam meg, a melyen szóba került a tenyésztők, kiállítók és szakemberek részéről a jelenlegi díjazások képtelensége. Így többek között elmondott, hogy az idej tapasztalatok szerint egyes fajtáknál az első díj az aranyérmek kiosztásával kezdődött meg, más fajtáknál csak

88-ik ábra A szarvasmarhára felszerelt készülék. (A mozgást nem gátolja.)

89-ik ábra. A megfékezett szarvasmarha.

sági és irodai kiadásai 47,632 korona 49 fillért tettek ki, melylyel szemben 3,678 korona 54 fillér bevétel mutatkozott.

Ezen bevétel csekélységének oka az volt, hogy a fellépett száj- és körömfájás miatt a 8 darab kiselejtezett tehenet, valamint az eladásra fölállított 8—10 tenyészbikát és a sertéstenyésztésből 10 darab anyakocztát a megfelelő választott sertésekkel egyetemben ez évben értékesíteni nem lehetett.

Általában azonban örvendetes jelenségként konstataálható, hogy a telep felállításával elérni kívánt cél, t. i. a népnek az okszerű gazdálkodáshoz való szoktatása évről-évre jobban és jobban megközelítették.

A nép ugyanis földjeit rendszeresebben műveli, azokat fokozatosabban jól trágyázza és évről-évre nagyobb tért juttat a mesterséges takarmányemlék termelésének. A telep közreműködésével megfelelő hegyi ekéket és egyéb gazdasági eszközöket szerez be, minek következtében az eddigi konzervatív gazdálkodási rendszere a gyakorlati élet követelményeihez kezd idomulni.

Új fékező-készülék szilaj szarvasmarhák számára.

A gazdaközönség előtt elég ismeretes azon sok kár és veszély, a mit szilaj marhák okoznak szállítás alkalmával, különösen olyan marhánál, a melyek eladásuk, elszállításuk előtt durva, embertelen bánásmódban részesültek és elvadítottak.

Nem egy gazda adta már meg annak árát, hogy vad, szilaj marháját szállításra kellett és e közben az állatok vezető, vagy gondozó egyén

ben akadályozva lévén, a lekötés által fájdalmat is érezve még dühösebb lett, sok esetben lábai felszödték és ismét csak nagy nehézséggel és a mellett veszélylyel lehetett szállítani.

Ujabbán egy alkalmas készüléket hoztak Németországban forgalomba, mely ezen veszélyeken és hátrányokon segít, nagy előnye még e készüléknek az is, hogy könnyen, veszély nélkül kezelhető, az állat feltétlen hatalomban tartható egyetlen ember által is, nem szabadulhat el, nem okozhat kárt sem magában, sem emberben.

A készülék áll egy a lapoczká mögött a testre felerősítendő hevederből, melynek alsó részén mindkét oldalt egy-egy vasgyűrű van. (Lásd 88-ik ábra.)

A hevedert mindég úgy kell alkalmazni, hogy a vasgyűrű az állat hasoldalára kerüljön.

Az állat fejére ezt megelőzőleg egy kötőféket teszünk, a melyre az állkapocs alatt egy zárcsapot alkalmazunk. Már most az állat mindkét mellső csüdhajlásába (az ábrán tévesen kissé feljebb van rajzolva) egy-egy kötelet hurkolunk, az egyik hosszabb, a másik rövidebb, ezen két kacs legyen. Meghurkolás után (a hosszabb kötelet a jobb végtagra alkalmazva) a köteleket a heveder-gyűrűin áthúzzuk hátulról mellfelé irányítva, a hosszú kötelet befűzve a rövid kötél kacs-jába és a hosszú kötél végét az áll alatti elhelyezett zárcsapba tesszük, úgy, hogy az állat akadálytalanul mehessen. A hosszú kötelet közvetlen a zárcsapnál markoljuk meg és így vezetjük az állatot. Ha már most az állat ki akar törni, vagy vadul, úgy egy erős rántással meghúzzuk a kötelet, az állat még egy-kettőt ugrik és tehetetlenségében lefekszik. (Lásd 89-ik ábra.)

Ha az állat teljesen megnyugodott, úgy egy

a bronzérménél, a miből sok kontroverziák származhatnak a kiállítások vezetőségei és a kiállítók között, mert az egyik fajta az égig magasztaltatik, míg a többiek egyszerűen lebecsméreltetnek.

Tagadhatalan, hogy ezen eljárás igazságtalan!

Szóba került az is, hogy miképen lenne a dolog megszüntethető. Arra lyukadt ki ezen értekezlet, hogy bizony érdemes lenne megállapodásra jutni és megállapodásra is jutott, hogy az osztályrendszer alkalmazása lenne a legalkalmasabb.

Osztályrendszer? Dehogyan is osztályrendszer az, a mit ott elfogadtak, hanem a fajtarendszer, osztályok nélkül.

Bátorkodom szerény nézetemet itt is, mint ott az értekezleten is kifejtém előadni, hogy az osztálybeosztás az állatok értéke szerint, de más módon sem volna keresztülhajtható, ha csak legalább is ezen három osztálynak, u. m.:

1. az egy évnél idősebb, (főosztály)
2. az egy éven alóli, (csibék osztálya)
3. a Champion-osztályok felállításának bármiképen utját álljuk.

Indokolásom az, hogy semmi esetre sem léphetnek az egy éven alóli állatok a kifejtettekkel konkurrencziába, mert csakis a művelő alkalmazott takarmányozás által, mely a tenyészanyag kárát okozhatja és mely ritkán sikerül és csak a nagyon rutinizott kiállító ért az ilyen manipulációhoz, lehet őket az öregekkel együtt a sorompók elé állítani.

A Champion-osztálylyal szintén ma már számolnunk kell. Évenként 6—7 kiállítás rendeztetik, (1908-ban volt Szegeden, Eperjesen, Temesvárott, Lugoson, Lovrinban Sopronban

Minden-
nemű **zsák és ponyva**

Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsonzó intézet.** — **Waggontakaró-ponyvák** állandóan kaphatók. Árjegyzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

a legjobb minőségben és legjutányosabban a **FISCHER-gyárban, Budapest, V., Nádor-utca 31—33.** szerezhetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10—12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója.

Ha az állat teljesen megnyugodott, úgy egy

és Aradon) és kell, hogy minden állat, mely az egy éven felüliek osztályában, a *főosztályban 2-szer* sikeresen nyerte el az I-ső díjat és ha *2 izben a Champion-osztályból* is győzőként kerül ki, a „Champion“ jelző használatára jogosíttassék fel.

A „Szárnasaink“ című szaklap az ülésről szóló tudósításában valószínűleg a Champion-díj könnyebben hozzáférhető legyen, a „kétyszeri“ elnyerést felszólalásomból akarattal vagy nem akarattal, kihagyta. Ujabban pedig külföldön, a midón az állat már a Champion-osztályba beneveztetett, köteles még a főosztályban is versenyezni s ha ott I. díjat nem nyer el, a Champion-osztályban sem nyeri el az I. díjat, vagyis a Championátus elnyerését ott megnehezítik. 4 fő és 2 Champion-osztálydíj nyertesség kell a Championátus kivívásához.

Két irányban kell, mint azt a gyűlésen jelzém is, a kiállítások rendezésénél tekintettel lenni:

- annak jövedelmezőségére, és
- a kiállítók érdekére.

ad a) Nem kívánám az ifjúságot sem elzárni a főosztály konkurrencziától, mert ha elvégre a tulajdonosnak kedve van a fiatal állatjával az idősebbek elleni harcát felvenni, úgy benevezheti azt oda is, — de csak a helypénz ujonnan megfizetésével. Ugyisint a „Champion“-osztálybani részvét is az állás-, hely-, vagy ketreczdíj alakjában fizettség külön meg. Más szavakkal minden állat a neki előirt osztályban versenyezzen, de ha tulajdonosának kedve telik őt a másikban is versenyezni látni, úgy fizesse meg a kiállító az osztály-helypénzt újra.

Azzal is az értekezleten félreértettem, hogy én még a törzsek szerinti állások (ketreczek) helyett a ketreczekben, a nemek szerinti szétválasztást indítványoztam, vagyis külön legyenek a kakasok, külön a tyukok egyenként kiállítva * A tudósításba belecsúszott azon hiba, hogy én a „ketreczek megfizetését“ indítványoztam, a mi ellenvéleményekre adhat okot. A ketrecz megfizetése nem bérletet, hanem vételt jelent.

ad b) A kiállítók érdekének szem előtt tartása céljából viszont nagyon is indokolt az, hogy az *örökös érem- és diplomakiállítások megszünjenek.*

Az osztálydíjazások pénzdíjakat imputálnak, mert mindhiába azért a sok helypénz és egyéb, a kiállítások körül felmerült kiadásokért, az állatok egészségének rizikójáért és egyéb eventualitásokért, a kiállítót valamiképpen kártalanítani kell. Azzal a sok éremmel mit tegyen a kiállító? Egy „plüsch“-alapra felvont lapra huzza és ezt a lapot berámázza? Vagy a „Rumplikammer“-ba tegye ezeket, azt ő maga sem tudja. De az is megtörténik, hogy a díjhoz az érmet is csak úgy kapja meg, ha azért az ugynevezett előállítás „önköltségi“ árát megfizeti.

Ha már az osztályrendszer az, a mely tekintetbe jő, a díjazást — a főosztályban nagyobb pénzdíjakkal kellene dotálni, valamint az egy éven alóliakét is (ezek, de csak ezek esetleg lehetnek vidéki kiállításokon érme), de minden esetre valamennyit — csengő értékben kellene honorálni. A Champion-díjért pedig, ha az állat azt végleg megnyerte, egy kis emléktárgyval kellene a tulajdonosnak kellemeskedni. Míg a két előbbeni osztályban a díjak lehetnek I., II., III., IV. díjak, addig a Champion-osztályban csak *egy díj*, „az első“ osztható ki. Ott más díj ne szerepelhessen. Hogy azon kiállítók, a kik a jelzett római számú díjakba nem juthatnak be, anyagukkal mégis díjakat, ugynevezett „vigasz“-díjakat nyerhessenek, igen üdvös lenne a *különös figyelemre méltó* (very highly commended) és *figyelemre méltó* (highly commended) *elismerések behozatala* és ezt az értekezlet el is fogadta. V-ik díj és elismerő oklevelekről, mint olyanokról, a mint a „Szárnasaink“-ban olvastam, szó sem volt.

* A mi az elbírálást is megkönnyiténé. Szerk.

Az állatok pénzértéke szerinti osztálybeosztásoknak csak úgy volna értelmük, ha, mint a hannoveri „Junggeflügelchau“ katalogusában olvastam, az osztály keretén belül minden állat eladóvá válik és nem mint minálunk a nemzetközi kiállításon 1907-ben történt, a „nem eladók“ is ily osztályokba juthattak. Az érték-benevezéseknek minálunk nincs értelmük, s ezeket még lapjaink mult évi 49. és 50. számaiban kifejtteni bátorkodtam.

Az értekezleten Szterényi Bertalan magáévé tette azon propozíciómát, hogy végre pénzdíjak is adassanak ki. Azon határozat, hogyha a helyi hatóság garantál érettük, csak „fantóme“, mely után hiába szaladgálunk, abból úgy sem lesz semmi. Irott vagy szóbeli malaszt marad. Te kiállító tehát fuss vagy fizess!

Az értekezleten arról szó sem esett, vajjon nem volna-e opportunus és helyes a „hors concours“, a „pályázaton kívül“ álló csoportokat beszüntetni, csak arról emlékeztünk meg, hogy a bíró, ha bírál, kiállított állatait „pályázaton kívüli állapotba“ helyezi. Sok kiállítóra nézve káros a pályázaton kívüli állomány, mert eladó állatok levének a pályázókéi, a „pályázaton kívül“ álló kiállítók is eladásra bocsátván kiállított állataikat, a kiállítás niveau-ja egyszerű vásárrá alacsonyul le. Miért ne legyen kimondva az is, hogy az ilyen pályázaton kívül álló csoportok helypénzt fizessenek minden egyes állatukért, akár a versenyzők, de a kiállított állataik eladókka ne válhassanak. Nem konkurrálni, úgy sundam-bundam a helypénzek alól felmentve lenni, néha ötödrangu állatokkal még jó üzleteket csinálni: az a többi kiállítónak egyenes megkárosítására vezet.

Annai bizonyos azonban, hogy a mostan divó és az idén újból bevonulását tartott „sétadíjazások“ és „udvarkiállítások“-nak meg kell szünniök a *felületes bírálat* és *több bíró-rendszerrel* együtt. Vajjon minek alkalmazta a BOE az osztályrendszer 1907-iki kiállításán, ha 1908-ban a vidékeken ismét elv tette?

A helyes bírálati rendszer csak az „egybiró“-rendszer alapján történhet, de a bíráló legyen elsőrendű szaktekintély és ember a talpán. És kérdelem, ez a rendszer, a mely igen jó és mindenütt bevált, miért nem tetszik sokaknak?

Az a kérdés is mérlegelés tárgyát képezte, vajjon mily érték és sorrendben legyenek a külön magasabb díjazások, értem a *diszokleveleket*, *állami arany*-, *ezüst- és bronzérmekeket*, valamint a *tiszteletdíjakat*, kioszthatók?

A megjelölt sorrendnél én mást elképzelni képtelen vagyok, csupán a tiszteletdíjak kiosztásához van némi megjegyzésem. Az előbb megnevezett díjakat *összteljesítményért* szokás kiadni, tiszteletdíjakat pedig egyes állatoknak. A világon mindenütt ez divik. Nem a tulajdonos, hanem az állat díjaztatik tiszteletdíjakkal.

Voltaképen mi is az az *összteljesítmény*? Semmi más, mint az az ominózus, sokszor hangoztatott más elnevezésű *győzelmi díj*. Bon! Kiállítók legközelebb a kanárimadaraktól kezdve az összes sárgáktól és csokoládésintől-lilláig (?) minden színben előforduló Orpington-fajtákat, a fehértől a kék pulykáig mindenféle színűt, a mit csak összevásárolhatok, lehetőleg még hattyukat és krokodilusokat is, és akár a pointokkal, akár egy kis protekcióival, kész az *összteljesítmény*. A ki egy fajtát vagy kettőt tenyészt, az mehet Kukutyimba, mert annak lesz 25 pályázó társa, esélye a legmagasabb kitüntetés elnyerésére igen győnge marad, míg én a százféle fajtámmal canter-ben megszámlálhatatlan hosszakkal és feltartva elől leszek és győzők. *Győzelmi díj ez az összteljesítmény ugyanazon formában, csak más elnevezéssel. A lényeg ugyanaz marad.*

Most a tiszteletdíjak következnek Tudtommal a tiszteletdíj kiadása nem a tulajdonos személyéhez vagy összteljesítményéhez, hanem egy-egy kiváló kiállított példányhoz van kötve. Tud-

tommal egy-egy fajta legjobbját illeti meg, de sohasem az összteljesítményt, de legkevésbé sem annak ötödik jelöltjét. „Elengedem a diszoklevelet, arany-, ezüst- és bronzérmekeket, csak szép tiszteletdíjhoz jussak.“ Így gondolkozik a legtöbb tenyésztő. És az ily nonszens-nek mi magyarok a XX-ik század elején kaput nyitunk.

Nem tudom, akarattal, vagy a nélkül maradt-e ki a „Szárnasaink“-ból az egyik felszólaló azon elhangzott propozíciója is, hogy a ki csak egy állatot állít ki — lehet az a kiállítás legjobbja is — az tiszteletdíjhoz nem juthat. Miért kérdelem én a tisztelt felszólalót? Kevesebbet fárad az a tenyésztő, a ki a legjobbat és talán évek hosszú során át mindig a legjobbat hozza, tenyészanyaga javításán, mint a többi tenyésztő? Ellenkezőleg. És ha minden évben egy szenzációt hoz, az üres kézzel távozzék? Hátha nincs pénze több állattal megjelenhetni? Vagy a tiszteletdíjak a helypénzek befizetésének összege szerint lesznek kioszthatók? Kérem, itt már vagy klubérdekek, vagy magánérdekek kérdései forognak fenn, ezeket pedig a pártatlanság elvénél fogva eliminálni kell, mert kénytelen volnék szószekerit igazat adni a legelmertebb hazai baromfizsakerítőknék, Parthay Gézának az értekezleten propozícióim kifejtése után elhangzott azon mondásának, hogy *30 évig végzett baromfi-tenyésztési munka után mi a kiállítási ügyekben még mindig az abc-nél tartunk*. Pedig nem ez a baj! A kiállítások adnak: „nesze semmi, fogd meg jól!“ díjakat, busás állás-, hely- vagy ketreczpénzekért és egyéb költségekért a kiállítóknak. A kiállító az elégedjék meg a „morális“ sikerrel. Abból pedig meg nem élhet!

Mindezeket azért fejtém ki, mert, mint említém, a *kiállításokat jövedelmezőkke* kell tenni, a *kiállítókat kielégíteni* pedig *szükségessé*.

Még két sajnálatos dolgot kellett az értekezleten tapasztalnom, s ez a Standard és a törzskönyv kérdése.

A megalakulandó Rhode Island Reds-ek Clubja — bocsánat, akkor még alakulóban volt, mert alakuló közgyűlése nov. 28-ikára hivatott össze jó előre dolgozik, hogy a mint megalakul, az intenzív munkát felvegye, máris felvetette a Standard kérdését.

Ajánlottam és más mód sincsen, mint az amerikai fajta, amerikai Standard-jait elfogadni.

A tiszteletdíj kérdésénél felvetem azon eszmét, hogy a legértékesebb tiszteletdíjak a gazdaságilag fontos, vagy a kedvtelési tenyésztés legelterjedtebb fajták osztályáiban előre és nem utólag irattassanak ki.

Akkor egy felszólalás akként hangzott el, miként a „Szárnasaink“ meg is jegyezte, hogy „a kiállított fajta-egyedet kell díjazni, tartozának bármely fajtához is“ (a mi a díjazásnál mindig az én elvem volt és ma is az), és hogy „gazdaságilag hasznos vagy fontos fajták nincsenek“ (a mely megjegyzés óvatosságból a tudósításból ki is maradt), addig a Rhode Island Reds-ek Clubjában magyar Izlandi Standardokat óhajtának felállítani, mert „a fajta sokat ígérő gazdasági fontosságára“ kívánnak tekintettel lenni. Hát az amerikai ezeket mellőzi?

Ugy vélem, hogy nincsenek nálunk tisztában, mi is az a Standard? Hát elmondom:

A *Standard* (fajtajelleg) az *ideális állat külsejének és belső tulajdonságainak pontozatokba foglalt részletes leírása és a képen megállapított ideál-rajz bemutatása*. A tenyésztőnek irányesszköze ez, hogy törekedjék ezen ideális állatot tudása, tenyészművésze és céltudatos tenyésztése által a saját állataival megközelíteni, elérni, illetve ahhoz hasonló ideális állatokat teremteni és a tenyésztésében megrögzíteni.

Ha nem tartanám a fajtát, a ki azt közel 4 év óta elég közéről ismerem és keresztezésekben is hasznosságát már kitapasztaltam, — bár a

A legerősebb konkurrencziának is ki kell térni az 1908. évi új modellu

Perfekt Separatoraink elől.

Egydarabból sajtolt

Perfekt tejszállító kannák.

Teljes tejgazdasági berendezések.

Tessék árjegyzéket kérni.

BURMEISTER ÉS WAIN

gép- és hajógyár részv.-társaság

Budapest, V., Kálmán-utca 3.

keresztéseknél hiva egyáltalában nem vagyok — nem is szállottam volna mellette sikra én, a ki bizvást hazánkban annak legnagyobb szószólója valék és vagyok. De kérem, hogy tenyésztési visszamaradottságunkat még egy magyar Standarddal tetézzük, azt badarságnak mondom. A látkép ez lesz: az előhaladottabb tenyésztők, a kik az amerikai minták szerint és lehetőleg amerikai anyaggal dolgoznak, azok mindig vezetni fognak és magas áraikkal alaposan ki fogják a visszamaradottabb tenyésztőket használni. Tehát vigyázzanak azok, a kiket esetleg ezen szavaim illetnek, mert ez a fajta sem teljesen kész, a mi hazai Rhode Island Reds-anyagunk pedig még igen messze áll az ideális amerikaiától.

A másik kérdés a törzskönyv kérdése, a melynél mindig nagy fázékonysággal találkozunk. Vajjon a korán beköszöntött hideg-e az oka, azt nem tudom, tény azonban, hogy a kánikulában is fáznak tőle az arra hivatottak.

Épp úgy fáznak azok a szarvasmarhatörzskönyv szabályzat-reorganizációjától, mint a baromfitörzskönyv létesítésétől. Miért? Oly nehéz dolog ezt megalkotni?

Elismerem, hogy nem könnyű dolog, különösen a midőn már a fajták számosak és a beiktatandó példányok ezrei léteznek. És mégis létesíteni kell már azt a baromfitörzskönyvet.

Ugy-e mily jó lett volna független speciális klubokat annak idejében alakítani, melyek mindegyike kezébe vette volna a saját fajtájának törzskönyvezését, a helyett, hogy a szupremációt az „általános“ egyesületek veszekedtek, melyeknek egyike tisztán a „fancy“ (kedvtelési), mint magát nevezni szokta, „sport“-tenyésztők érdekeit védi, mely azonban ma az igazi sport-tenyésztéstől annyira áll, mint Makó — Jeruzsálemtől, míg a másika elmerült a „köztenyésztés“ kátyújában. Ha Anglia, Francia-, Németország és Belgium ilyenmű tenyésztőegyesületeit veszem összehasonlításképpen a mieinkkel szemben és elgondolom, hogy nálunk sem az egyik, sem a másik irányzat haladását alig látjuk és a magyarországi tenyésztők a badarabbnál-badarabb köztenyésztési irányításokba lovaltatnak, de a mellett nagy az öröm, hogy sokan, igen sokan pepinériákat tartanak fenn azért, hogy azután olcsóbbnál-olcsóbb anyagot szolgáltatassanak a köztenyésztésnek, persze mindig és mindenkor a megillető és illő százalékok zsebrerakása mellett, melyet az állami szubvenzió egyik nagyobb hányadként egyik testülete élvez, akkor elszomorkodom, mert a hazai baromfitenyésztés ügyét, jövőjét seholy biztosítottak nem látom.

Magyarország baromfitenyésztésének látképe Anno Domini 1908. végén nagyon elszomorító látványt nyújt.

Se sport, se köztenyésztés, se pénz, se posztó! Milliók paragon hevernek!

A folyó hó 9-én megtartott baromfitenyésztési értekezletből egy tanulságot vontam le hogy: hiabavaló fáradság szabályzatok megjavításán fáradozni, midőn a hibák kiküszöbölésére komolyan senki sem törekszik. Mindhiába! Különkülön valamennyinek magánérdekeit szolgálhatni lehetetlen. A „köz“-re kell tekintettel lenni, hozzá kell látni pártatlanul az egész baromfitenyésztés reorganizációjához. Néztem az, hogy egy jó fait accompli ellen sem a tenyésztők, sem a kiállítók nem opponálnának, hiszen most is kigyót-békát lenyelnek.

Egyes elégedetlenek és nyugtalankodók mindig akadnak és akadni fognak a jövőben is, de a kiállítók zöme, ha rendes mederben evészünk, maga fogja ezeknek a Hecubá-t odakiáltani.

A „köz“ érdeke a magánérdekek elé való! — Különb az egész tyukászati akció kétoldali komédia marad.

Buzzi Géza Félix.

VEGYESEK.

A soproni tiszti lovasegyesület messzelovaglása. A soproni tiszti lovasegyesület ma küldte meg ő felsége lovas szobrát azoknak a tiszteknek, a kik a júniusban rendezett messzelovaglásokban résztvettek és a követelt legkisebb lovasteljesítés föltételének megfeleltek. A propozíciók értelmében díjra számíthattak mindazok, a kik egy napon belül legalább 150, két napon belül 250, három napon belül 330, négy napon belül 380, öt napon belül 420 kilométert tettek meg. Az öt napon túl terjedő messzelovaglásnál naponta átlag 75 kilométert

kellett lovagolni. Az egyesület a lovaglások díjazására igen tekintélyes összeget: 20.000 koronát szánt, a melyet a nyertes pályázók között egyforma értékű tiszteletdíjakban osztott el. Ebben az évben a tiszteletdíj, mint fönt már említettük, a király lovas-szobra volt, mely szinezüsből készült és valóságos remeke az ötvös-művészetnek. A szobor ő felségét tábornoki egyenruhában, menetöltözethen, ügetőlovon ábrázolja, kettős, lépcsőfokos tölgyfa aljazaton. Elismerésre méltó az egyesület figyelme, hogy a honvédszár-tisztek szobraira a fölírásokat magyarul vésette. A diszes emléktárgy mindenesetre örömmel teljes meglepetés valmennyi résztvevőnek és már csak azért is emlékezetes, mert a tiszti lovas-egyesület a messzelovaglások tervének megpendítésével és gyakorlatba hozatalával egy speciális katonai lovassport új korszakát nyitotta meg, mely nemcsak mint pozitív czélú kellemes és hasznos időtöltés, hanem mint a hadi mesterséggel, nevezetesen a hírszerző és jelentőszolgálat végrehajtásával szorosán összefüggő tanulságos lovasfoglalkozás a tisztikar nevelésére és kiképzésére döntő hatással lesz.

Az országos állatvásártelep. Kispest-Szentlőrinc nagyközség képviselőtestületének és polgárságának nagy küldöttség tisztelettel Darányi földmívelésügyi miniszternél az országos tenyészállatvásártelep ügyében. A miniszter előtt Varju Kálmán szőlőbirtokos adta elő a küldöttség kérelmét, Darányi földmívelésügyi miniszter válaszában kijelentette, hogy e kérdést, melyre nézve az állattenyésztés fejlesztéséről szóló törvény is foglal magában rendelkezéseket, mielőbb meg fogja oldani, azonban még a különböző szakközvegekkel tárgyal s azok véleményét fogja meghallgatni a telep létesítése előtt. Tudomása van arról, hogy Kispest-Szentlőrinc határában e czélra hetven holdnyi terület olcsó árért rendelkezésre áll és hogy e czélra teljesen megfelelő. Lelkiismeretesen foglalkozik e kérdéssel s örövendeni fog, ha a megoldás olyan lesz, hogy országos megnyugvással találkozunk. A küldöttség előzetesen fölkereste az Országos Magyar Gazdasági Egyesület elnökségét is, hol Bujanovics Sándor udvari tanácsos, az O. M. G. E. vezető elnöke előtt Brandtner Pál, a küldöttség szónoka fejtette ki a szükségét annak, hogy az O. M. G. E. is sürgesse az állatvásártelep létesítését a kispest-szentlőrinci határában, mert az opezió joga ez év végével lejár s azután a főváros környékén oly jutányosan alkalmas terület beszerezhető nem lesz. Bujanovics Sándor az O. M. G. E. nevében készsággal ígérte meg az ügy támogatását.

Állat- és takarmány forgalom korlátozása Amerikában. Londonból táviratozták: Az Amerikában uralkodó száj- és körömjárvány miatt élő állatok, valamint széna és szalma behozatalát Pensylvánia, Newyork, Newjersey, Maryland és Delaware államokból betiltották és elrendelték az Amerikából Nagybritanniába szállított összes állatok megvizsgálását.

A Budapesti Középponti Tejcsarnok Szövetkezet november 29-én tartotta XXV. évi rendes közgyűlését Keglevich Gábor gróf elnöklésével. Az igazgatóság jelentése az intézmény örvendetes fejlődéséről emlékezik meg és kiemeli, hogy a lefolyt üzletévben körülbelül tizenkilenc millió liter tejet szállítottak a szövetkezetbe. Lippich Gusztáv nyugalmazott főispán indítványára a közgyűlés az igazgatóságnak a gazdaközönség, valamint a székesfővárosi fogyasztók közönség érdekében kifejtett önzetlen és sikeres működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. A választás alá kerülő igazgatósági tagokat, valamint a felügyelő-bizottságot egyhangulag újra megválasztották.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számában „A kereskedelmi szerződés Szerbiával“ című közlemény végső sorai, legnagyobb sajnálatunkra, figyelmünket elkerülték. Ezen sorokban Wekerle és Kossuth miniszterek fölött, munkatársunk tollából egy izléstelen megjegyzés csuszott be. Minthogy elvünk a tárgyilagosság és ezen elven ekként sérelem esett, — ezt sietünk kiigazítani, azzal a kijelentésünkkel, hogy ezen személyeskedő közlést magunk is rosszaljuk és kérjük meg nem tettek tekinteni.

Szerkesztő.

APRÓK.

A lovak stráfolása ellen. Fialat lovak rendszeren összeverik a lábaikat. Ha azonban megnőtt a zabnadrágjuk, akkor ez magától elmúlik. Idősebb lovak ha stráfolnak, akkor a pata belső falát kevésbé kell kivágni, mint a külső falát, és a patkó belső sarkát is valamivel magasabbra kell nagyni. Pedig ellenkezőleg, a belső részt szokták lefaragni és a belső sarkat alacsonyabbra venni. Tehát megfordítva kell eljárni.

Vásári tudósítások.

Budapest vágómarhavasár.

Hivatalos jelentés.	1908. decz. 3.		
Főlhajtás és árak:	I.	II.	III.
108 Bika	52-62 (68)	44-50	—
1484 Magyar hizott ökör	66-70 (—)	54-64	44-52
582 Tarka hizott ökör	72-82 (91)	60-70	48-58
— Magyar legelőmarha	52-60 (—)	42-50	—
153 Boszniai ökör	48-54 (—)	44-46	(—)
260 Magyar tehén	—	34-56	(—)
388 Tarka tehén	—	40-68	(—)
143 Bivaly	—	28-40	(—)
32 Növendékmárha	—	40-56	(—)

3150

200 Eladatlan:

A főlhajtás 379 drbbal kisebb, mint a múlt heten. Irányzat és az árak általában változatlanok.

Budapesti szurómarhavasár.

Hivatalos jelentés.	1908 decz. 3.		
Főlhajtás és árak:	I.	II.	III.
124 Magyar élő borjú	84-92 (96-)	72-8	—
1 Magyar öltött borjú	—	100	(—)
— Galicziai borjú	—	(—)	(—)
— Öltött bárány párja	—	(—)	(—)
68 Rugott borjú	30-60	(—)	(—)
— Élő gödölye	—	(—)	(—)
— Öltött gödölye	—	(—)	(—)
62 Eladatlan:	—	—	—

Budapesti juhvasár.

Hivatalos jelentés.	1908. nov. 30.		
Főlhajtás és árak:	I.	II.	III.
220 Hízalt ürü	—	K	35-42
— Feljavított juh	—	—	—
— Kicsorsolt kos	—	—	—
289 Kiverő és anyajuh	—	—	28-38
— Durvaszörít	—	—	21

Köbányai sertésvásár.

Eredeti tudósítás.	1908. decz. 2.		
A) Magyar elsőrendű; Öreg nehéz, párja	—	K	—
400 kilón felül	—	—	—
Öreg közép, párja 300-340 kg.	—	—	—
B) Magyar fiatal nehéz, párja 300 kilón felül	—	—	118-120
Fiatal közép, párja 251-300 kg.	—	—	120-121
Fiatal könnyű	—	—	120-121
Sertéslétszám:	—	—	—
Volt készlemben	—	nov. 30-án	24349
Főlhajtás	—	decz. 1-én	560
Elszállítás	—	decz. 1-én	156
Maradt készlet	—	decz. 2-re	24753

Köbányai kiviteli sertéspiacz hetiforgalma.

Hivatalos jelentés.	1908. nov. 25 — decz. 2.	
Állomány	—	25367
Erkezett	—	1225
Összesen	—	26592
Elszállított:	—	—
Helyi fogyasztásra	—	259
Belföldre	—	642
Bécsbe	—	341
Ausztriába	—	478
Szapanfőzöbe	—	79
Összes elszállítás	—	1799
Maradvány	—	24753

Sovány sertésárak.

Úr! Résző bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás. 1908. decz. 3.	Ar elősúlyban 4 százalék engedmény.		
Vészen átment	60-100 kg.	fill	110-108
—	100-120	—	108-106
—	120-160	—	106-106
—	160-200	—	106-104
Vészen át nem ment	60-100	—	72-80
—	100-120	—	80-88
—	120-160	—	88-92
—	160-200	—	92-94

Bécsi marhavasár.

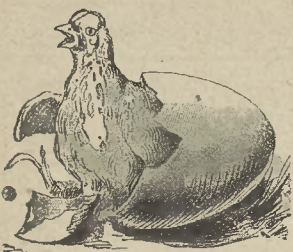
Hivatalos jelentés.	1908. nov. 30.		
Főlhajtás összesen	—	—	344
Minőség szerint:	—	—	—
Hízómarha	—	—	2665
Legelőmarha	—	—	288
Kicsontozni való	—	—	540
Származás szerint:	—	—	—
Magyar	—	—	2116
Galicz., bukóv.	—	—	448
Egyéb vidékről	—	—	879
Nemek szerint:	—	—	—
Ökör	—	—	2357
Bika	—	—	607
Tehén	—	—	407
Bivaly	—	—	72
Árak 100 kg. elősúlyéri fogy.	—	—	—
adó nélkül:	—	—	—
Magyar hizott ökör	70-82	(—86)	66-75 48-64
Galicziai hizott ökör	82-86	(87-90)	76-80 66-75
Tarka hizott ökör	86-94	(95-100)	74-85 66-73
Bika	62-6.	(66-70)	54-60 48-52
Hizott tehén	65-72	(—)	56-54 50-54
Legelőmarha	62-68	(—)	54-60 46-52
Kicsontozni való	21-45	(—)	—
Bivaly	28-42	(—)	—
Konzerváru	44-50	(—)	—

Bécsi sertésárak.

Hivatalos jelentés.	1908. decz. 1.		
Bejelentett a vásárra	—	—	17091
Főlhajtás: Zsirterítés	—	—	9906
Süldő	—	—	6105
Magyarországból	—	—	10696
Galicziából	—	—	4642
Oszták tartományokból	—	—	73
Összesen	—	—	15411
Árak:	—	—	—
Magyar I. minőségű sertés	—	—	103-105 (106)
Magyar közép sertés	—	—	96-100 (—)
Magyar öreg sertés	—	—	94-100 (—)
Könnyű és szedett sertés	—	—	86-95 (—)
Süldő	—	—	80-106-110 (—)
Elősúlyban kgonként fogyasztási adó nélkül.	—	—	—
Irányzat változadán.	—	—	—

Laptulajdonos: ORDÓDY LAJOS.

Felölös szerkesztő: BUZZI F. GÉZA.

Nagyobb tojashozam

biztosan várható ott, ahol reggeli takarmányul

Fattinger húsrost baromji-takarmányát

használják fel. A legtápusabb és leghatékonyabb erőtakarmány. 50 kg. 22 korona ab gyár, 5 kg. 3 korona bérmentve. H. Polsterer (Fattinger's Patent Hundekuchen und Geflügelfutter-Fabrik) Wiener-Neustadt.

Árjegyzékek ingyen. Több mint 300 kitüntetés.

Eladó nagyobb kötés „Stewart” amerikai gyorsnyíró-gép, folytán az ismert „Stewart” lovak és marhák számára 70.— koronáért csomagolással együtt. Rudolf Krása Wien, VII., Kirchengasse 29.

A gazda

tizparancsolatja

szép nyomással, ingyen kapható minden kereskedőnél vagy levélbelileg kérve ingyen és bérmentve postán, Ubald v. Trnkóczy gyógyszerésztől Laibach, Krain, Ausztria.

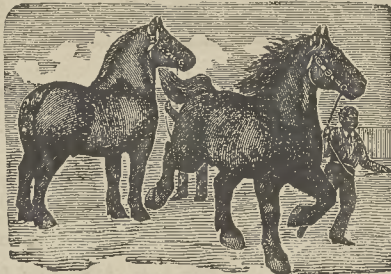
Hidegvérű tenyészmének eladása.

Gróf Hunyady Károly urnak 1882-ben alapított somogy-szilli hidegvérű ménéséből eladásra kerül három darab három éves tenyészmén.

Magasságuk: 168, 175, 173 cm.
Mellbőségük: 198, 193, 194 cm.
Lábszárvastagság: 24, 24½, 24 cm.

Érdeklődők forduljanak a somogy-szilli uradalmi inspektorsághoz.

Tenyészmének.

Most érkezett meg egy szállítmány legelső osztályu eredeti

Anglo-Normann

és

Percheron-fedezőmén.

R. & S. MENZELES

Wien II., Franzenbrückenstrasse Nr. 11.

Az egyesült gyapjgyárak idén ismét általam 4000 darab ugynevezett

katonasági lópokróczot

valóban nevetségesen csekély árban, darabonként csupán 4.40 K-ért, párját 8.60 K-ért (6 párt portómentes küldéssel) árusít, direkt a lótulajdonosoknak. Ezen elpuszthatatlan, vastag, igen meleg, sötétszürke pokróczok 150 cm. szélességben és 200 cm. hosszúságban gyártatnak, tehát a lovat egész hosszában takarják. Világosan írott megrendelések a pénz előleges beküldése vagy pedig utánvét mellett eszközöl, ahová a megrendelések czimzendők:

Steiner, az egyesült pokróczgyárak bizományi áruháza

Wien, II., Taborstrasse 27/B.

Az áruház, kötelezi magát a nem megfelelő árúért a pénzt visszaküldeni. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Felsorolok néhány címet a tömegesen érkező utánrendeléseket és elismerőleveleket író közül: Lovag Czarkowski, Sirzalkowetz, Jabers-kastély intézősége, nemes Stephanowicz nagybirtokos, Csendlaki birtok, Bárd Kellersperg, Kált-schmiedl birtokintézőség v. Klauzy, Pario főtisztelendő, Kogl pinocz, főtisztelendő Raniowski, Stanislawczik, főtisztelendő Popescu, Dzemuc Kirommer, Lichteni birtokos stb. stb.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900. Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,970.340.— K Tartalékok 764.760.16 K

	Összesen: 2,735.104.16 K
1901. évi fölösleg	90.349.— K
1902. " " " " " " " "	59.782.26 K
1903. " " " " " " " "	109.331.73 K
1904. " " " " " " " "	72.438.23 K
1905. " " " " " " " "	61.730.60 K
1906. " " " " " " " "	39.243.65 K

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módok szerinti.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4% díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet felelőse közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4% díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2% díjvisszatérítésben részesültek.

Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

ELSŐ MAGYAR SERTÉSHIZLALÓ RÉSZV.-TÁRS.

Alapított 1869. BUDAPEST-KÖBÁNYA. Alapított 1869.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek és sertéshizlalóknak a „Hizlalda” állomás mindkét oldalán fekvő, 35.000 drb sertés befogadására alkalmas, czélszerűen berendezett szállástelepeit, melyek csatornázva, kitünő vízzel bíró artézi kuttal, vízvezetékekkel, eleségraktárakkal, két gézmalommal és szállóval vannak ellátva. Foglalkozik: szállások berbeadásával, szemes és darált eleség beszerzésével, bizományi bevásárlás és eladással, folyószámlára fizetéseket teljesít. A sertések kényelmes elhelyezése mellett ügyfeleinek igen mérsékelt árakon a legmesszebb menő előnyöket nyújtja és a legszolidabb kiszolgálásról gondoskodik.

KOBLINGER GYULA
FOTÓGRÁFIAI MŰINTÉZET.
BUDAPEST, VII., CSÉNGERI-UTCA 22.
Készít CLICHEKET MŰVEK FOLYÓIRATON, ARJEGYZÉKEN ÉS HIRDETÉSEN RÉSZÉRE TERVEN FOTÓGRÁFIAI SORSOKRATÁRRA

Prések és csiszoló gépek

cement-, mozaik-, granitoit-, terra zó és járda lemezek gyártása céljából ugyszintén formákat, műkövek, betoncsövek-, gümbölyű és tojásdad profilok-, betonsinszerények stb. részére legújabb szerkezetekben és kitünő kivitelben szállít:

Eisengiesserei u. Maschinenfabrik Niederburg Georg Wittmer Karlsruhe (Baden)

1874-ben alapítva.

Vezérképviselőt Magyarország részére:

Büschitz Mór Komárom.

A legtöbb legnagyobb gyárak bel- és külföldön általunk rendeztetek be. — Katalógusok ingyen és bérmentve. — Legkitünőbb ajánlatok rendelkezésre.

17705. sz. 1908.

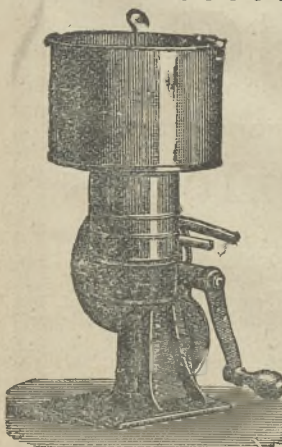
Temesvári vásár-hirdetés.

Az ideai Temesvári Szt-Miklós

országos vásár

f. é. deczember hó 17-étől bezárólag deczember hó 21-éig fog megtartatni. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra deczember hó 17-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve. Temesvárott, 1908. decz. 11.

A városi főkapitányságtól: **Bé Ferencz**, főkapitány.

770 első díj. Több mint 500.000 Alfa Laval Separator az egész világon

Alfa Separator R-T. Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági gyártelep.

Ujdonság! 1908. évi mintájú Alfa Separatorok a jelen or legtükéletesebb fölszőgépei. Kérjen prospektust.

Szállítunk mindennemű tejgazdasági eszközt és gépeket a legjobb kivitelben, a legmodernebb irányban. Berendezünk tejelepeket, tejszövetkezeteket és minta-tehenészeteket.

Árjegyzékek és költségvetések kívánatra díjmentesen küldetnek.

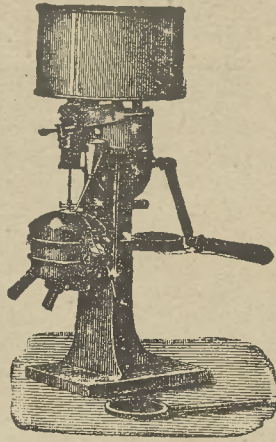
EREDETI MELOTTE

TEJFÖLÖZŐ-GÉPEK.

Óránkénti munkaképesség 50-600 liter.

Legélesebb fölözés! Évi gyártás 30.000 drb.

Teljes tejgazdasági berendezésekről árjegyzékkel készséggel szolgálunk.

A VILÁG EGYETLEN TEJFÖLÖZŐ-GÉPE
szabadon függő dobbal,
miért is JAVÍTÁSOK KI VANNAK ZÁRVA. Já-
rása könnyű, kezelése egyszerű, tisztítása
kényelmes s rendkívüli tartós.

GEITNER ÉS RAUSCH

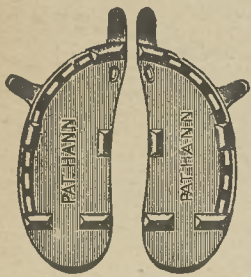
Budapest, VI., Andrásy-ut 8. szám.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

HANN' jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pon-
tosan ezen jegyre, mert
patkóink minden tekin-
tetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadal-
mazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és
hátas lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva.
Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások,
vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuró v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyo-
mattal vagy anélkül, szállításra és beraktáro-
zásra szánt hordókhöz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

Grand Prix. Párisi világkiállítás 1900.

Kwizda-féle RESTITUTIONSFLUID

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára K 2.80.

Több mint 40 éve használják az udvari és más na-
gyobb istállóban, úgy a polgári, mint katonai körök-
ben, az izmok erősítésére, nagy h sznát előtt és
izombénaság ellen. A lovat trainingben igen nagy
munkabírára képesíti.

A Kwizda-féle
Restitutionsfluid

csak ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Buda-
pest, Király-utca 12. és Andrásy-ut 26. sz.

EREDETI „HAUPTNER“ LÓ- és MARHA- NYIRÓGÉPEK

kor. 76.-tól kezdve.

Főraktár:

GEITNER és RAUSCH

czégnél

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 8.

Állat-
tenyész-
tési, ápo-
lási eszközök, gépek és kellékek nagy raktára.

Szíveskedjék árjegyzéket kérni!

Mindenféle Szivattyúk

házi és nyilvános használatra, gyári és ipari célokra.

Vas- és ólomcsövek bármely nagyságban.
ISTÁLLÓ - VEZETÉKEK.

Mérlegek

legújabb és javított rendszerűek.

Szivattyúk és Mérlegek

tejgazdasági üzemekre kaphatók:

W. GARVENS

Központi és

főiroda: „Garvenswerke“ Bécs II.,

Handelsquai 130.

Mintatelep: Wien I., Schwarzenberg-Strasse 6.

Árjegyzékek díjtalanul és portómentesen küldetnek.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsik-
ból. Használt kocsik becsere-
tetnek és átalakítások elfogad-
tatnak jutányos árak mellett.
Ugyisint mindenféle üzleti
és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOB B ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAŰZLETE.

Alapított 1847.

Rausweller János

szab. chronometer- és műórák, főtárlálója
a remontoir ingaóráknak stb. stb.

Cs. és kir. kizárólagosan

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.